

สารบัญ

บทที่ 1

- ☐ กฎหมายคืออะไรนะ 7
- ☐ กฎหมายไทยมีวิวัฒนาการอย่างไร 10

บทที่ 2 กฎหมายรอบตัว

- ☐ **คดีลัทธิทรัพย์**
 - เรื่องที่ 1 เปลี่ยนใจดีกว่า... ไม่เอาดีกว่า 15
 - เรื่องที่ 2 เพื่อนกันก็ต้องรัก (ลัก) กัน 21
 - เรื่องที่ 3 ตอนกลางคืนสบายกว่า 28
 - เรื่องที่ 4 รักเราก็ต้องลักให้เรานะ 32
 - เรื่องที่ 5 ห้างแค่เพียงเอื้อมมือ... 37
 - เรื่องที่ 6 โอ้โห... ลากลอย (ฟ้า)? 42
- ☐ **คดีเกี่ยวกับอุบัติเหตุ**
 - เรื่องที่ 1 เบรค!!! 48
 - เรื่องที่ 2 ของตก 54
 - เรื่องที่ 3 เลี้ยวหล่นดังต๊อบบบ!!! 59
 - เรื่องที่ 4 ลูกหลง! 65
 - เรื่องที่ 5 แค่อุปที่ไม้ดับ 70
 - เรื่องที่ 6 ป้าไม่ได้ไปเผาบนที่หนูนึกลูก!! 76

☐ คดีทำร้ายร่างกาย	
เรื่องที่ 1 ผิดคน	82
เรื่องที่ 2 จี๊ๆ แค่นี้เอง	87
เรื่องที่ 3 ก็เฮียจะทำผมก่อน	92
เรื่องที่ 4 ความพยายาม = ความผิด?	98
เรื่องที่ 5 เอาของมีค่าไป + ทำร้าย = ?	103
เรื่องที่ 6 หนูขอโทษ...มันจำเป็น	107
☐ คดีเกี่ยวกับโซเชียลมีเดีย (Social media)	
เรื่องที่ 1 #พูดลอยๆ ใครจะรับก็รับไป	113
เรื่องที่ 2 แค่กดแชร์ ไม่ได้โพสต์เองนี่!!	118
เรื่องที่ 3 มโนไปไกล	123
☐ คดีพิเศษ คดียาเสพติด “ยัดยา”	128

บทที่ 3 กระบวนการทางกฎหมาย

135

ประวัติผู้เขียน

142

จากใจผู้เขียน

143

ทำผิดจริงรีเปล่า?

ถูก / ผิด?

ทำได้รีเปล่า?

ร้องเรียนใคร?

ใครเป็นคนทำผิด?

ร้องเรียนใครดี?

บทที่ 1

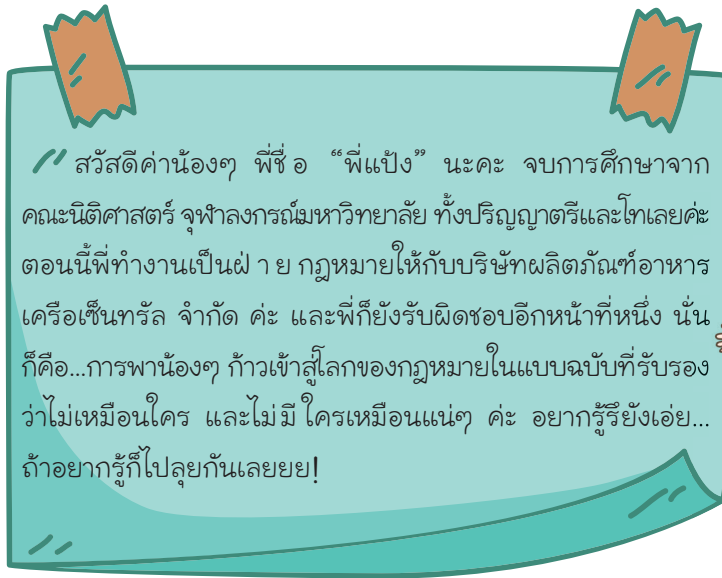
1. กฎหมายคืออะไรนะ

เพียงคำว่า “กฎหมาย” ที่แสนจะธรรมดาคำนี้ แท้จริงแล้วแฝงเอาไว้ซึ่งความไม่ธรรมดาอยู่ด้วยนะคะ ที่พี่บอกน้องๆ อย่างนี้ก็เพราะว่า ในช่วงชีวิตของคนเราตั้งแต่อยู่ในท้องคุณแม่ แล้วคลอดออกมาเป็นเด็กทารกหน้าตาจิ้มลิ้ม จนเติบโตขึ้นมา ก็มีเจ้ากฎหมายนี้ แหะละที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่ตลอดเวลาเลย โดยกฎหมายจะมากำหนดว่าเรามีสิทธิหน้าที่อะไร ได้รับความคุ้มครองเรื่องอะไรบ้าง แต่นั่นยังไม่พอนะคะ เจ้ากฎหมายยังจะตามมาช่วยเราตอนที่เราหลับแบบไม่ตื่น หรือแม้กระทั่งการกระทำอะไรก็ตามที่น้องๆ ทำให้คนอื่นเดือดร้อน หรือคนอื่นมาทำให้เราเดือดร้อนจนได้รับความเสียหาย ก็มีเจ้ากฎหมายนี้แหะละที่จะเข้ามากำหนดหมดเลยว่า ต้องรับโทษหรือไม่นะ ต้องโดนปรับ หรือต้องได้รับโทษจำคุก หรือเปล่านะ ถ้ามองดูแล้ว กฎหมายอาจเปรียบเหมือนดาบที่เอาไว้ลงโทษ แต่ในอีกด้านก็เปรียบเสมือนโล่ป้องกันตัวให้เรา หรือจะเรียกว่าเป็นไอเท็ม (item) พิเศษที่เราจะหยิบมาใช้ตอนที่เราเจอปัญหาคะ นี่แหะละ คือความพิเศษของกฎหมาย

จริงๆ แล้วก็ทำให้มานั่งคิดเลยนะคะว่า คนที่ร่างกฎหมายเนี่ยเขาจะต้องเก่งมากๆ เลย ถึงได้ร่างกฎหมายออกมาให้ครอบคลุมการกระทำของคนหมู่มากแบบนี้ แถมยังมีความพิเศษในตัวมันเองอีก สุดยอดดดดเลยค่า!!

แท้จริงแล้วเจ้า “กฎหมาย” ไม่สามารถที่จะให้ความหมายในแบบฉบับทั่วๆ ไปได้ นะคะ (พิเศษอีกแล้ว ฮ่าๆ) เพราะว่ากฎหมายโดยหลักทั่วไปจะถูกแบ่งออกเป็น 2 อย่าง เพื่อให้มีความครอบคลุม นั่นก็คือ “กฎหมายตามเนื้อความ” และ “กฎหมายตามแบบพิธี” ดังนั้น เราจะมาดูกันนะคะว่า ทำไมแค่คำว่ากฎหมายเพียงคำเดียวถึงต้องมีความหมาย ตั้งหลายอย่าง

□ **กฎหมายตามเนื้อความ** หากจะพูดกันในแบบฉบับที่เข้าใจง่าย พี่ก็อยากให้น้องๆ จินตนาการถึงเด็กที่สวยๆ สักหนึ่งก้อน ส่วนผสมของเด็ก ไม่ว่าจะเป็น แป้ง น้ำตาล ไข่ นม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการทำเค้ก เช่นเดียวกับการให้ความหมายของกฎหมายตามเนื้อความที่กำลังจะบอกว่า หากน้องๆ เจอคำว่ากฎหมายแล้ว มักจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ หรือส่วนผสม 5 อย่างพื้นฐานนั่นก็คือ

1. กฎหมายต้องเป็น**ข้อบังคับ**
2. ต้องเป็น**ข้อบังคับของรัฐ**

3. ข้อบังคับต้อง**กำหนดความประพฤติ**
4. ข้อบังคับนั้นต้อง**กำหนดความประพฤติของบุคคล**
และส่วนผสมสุดท้ายนั้นก็คือ
5. ถ้าฝ่าฝืนข้อบังคับนั้นก็**จะได้รับผลร้ายหรือถูก
ลงโทษ** หรือในภาษากฎหมายจะเรียกว่ามี **“สภาพบังคับ”**
นั่นเอง

สรุปแล้ว กฎหมายตามเนื้อความจึงหมายถึงข้อบังคับของรัฐ ซึ่งกำหนดความประพฤติของบุคคล ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้าย หรือถูกลงโทษนั่นเองค่ะ กฎหมายเหล่านี้ก็เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง เป็นต้น

□ **กฎหมายตามแบบพิธี** พี่ก็ขอยกให้หน่อยๆ ลองนึกถึงเด็กในปัจจุบันที่มีมากมายหลายแบบมากเลย บางชนิดก็มีส่วนผสมที่พิเศษกว่าแบบอื่น เช่น บลูเบอร์รี่เค้ก ไอรีโอซิสเค้ก บานอฟฟีพายที่ไม่ได้มีส่วนผสมหลักพื้นฐานที่ทำมาจากแป้ง ไข่เลย แต่จะนำเอาส่วนผสมอื่นมาใช้ทดแทน ไม่ว่าจะเป็นไอรีโอ บลูเบอร์รี่ กล้วย แครกเกอร์ คริมชีส นมข้นหวาน เป็นต้น แต่เราก็ยังเรียกกันติดปากว่าเป็น “เค้ก” ดังนั้น กฎหมายตามแบบพิธีก็เช่นเดียวกัน เป็นการออกกฎหมายอีกประเภทหนึ่งโดยที่ไม่ได้มีองค์ประกอบพื้นฐานครบ แต่เราก็ยังเรียกว่าเป็น “กฎหมาย” เช่น พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน จะเห็นเลยว่าแค่ชื่อกฎหมายเราก็ถึงแล้ว ฮ่าๆ คือที่จริงกฎหมายพวกนี้ไม่ได้เป็นข้อบังคับที่กำหนดความประพฤติของพวกเรา เขาออกกฎหมายเพื่อดำเนินการในแต่ละเรื่องโดยเฉพาะ และไม่มีส่วนที่ว่าถ้าทำผิดต้องรับโทษด้วย ไม่เหมือนกับกฎหมายตามเนื้อความ เช่น กฎหมายอาญา ที่จะบอกเลยว่าถ้าเราขโมยของคนอื่นก็มีความผิดนะ ต้องรับโทษด้วยนะ!!

สรุปแล้ว กฎหมายตามแบบพิธีจึงหมายถึง กฎหมายที่ออกมาโดยวิธีบัญญัติกฎหมาย โดยไม่ได้คำนึงว่ากฎหมายนั้นจะเข้าลักษณะตามกฎหมายตามเนื้อความหรือไม่นั่นเองค่ะ

2. กฎหมายไทยมีวิวัฒนาการอย่างไร

สมัยสุโขทัย

กฎหมายในยุคนี้ จะปรากฏในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง เรียกว่า “กฎหมายสี่บท” ได้แก่ บทที่ว่าด้วยมรดกที่ดิน วิธีพิจารณาความ และบทฎีกาค่ะ

สมัยอยุธยา

พระมหากษัตริย์ได้ทรงตรากฎหมายที่ชื่อว่า “พระราชศาสตร์” โดยได้รับอิทธิพลมาจากคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ ซึ่งคัมภีร์นี้ไม่ใช่ของคนไทยนะคะ แต่เป็นของพราหมณ์ที่เชื่อกันว่าผู้ทรงอิทธิฤทธิ์เหนือคนธรรมดา เป็นผู้แต่งขึ้น พอเหล่ากษัตริย์ได้ทรงบัญญัติกฎหมายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ก็ปรากฏว่ากฎหมายมีเยอะมากจนปนกันไปหมด จะใช้งานแต่ละทีก็ยาก บางฉบับขัดกันเองก็มี พระมหากษัตริย์จึงโปรดให้ลูกขุน ณ ศาลหลวงไปทำการชำระสะสางกฎหมายที่ไม่โอเคซะ เรียกว่าคือ จัดการ “อัปเดตกฎหมาย” จัดระบบหมวดหมู่ เรียงเลขมาตรา และยกเลิกกฎหมายที่ล้าสมัยออกไป นั่นเองคะ

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 1 : ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีพระองค์นี้ได้ทรงกระทำการอันสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการกฎหมายไทย นั่นก็คือพระองค์ได้ทรงทำการชำระสะสางกฎหมายเก่าที่มีมาตั้งแต่โบราณทั้งหมดในครั้งสุดท้าย และได้รวบรวมจนเกิดเป็น “ประมวลกฎหมายตราสามดวง”

❑ **รัชกาลที่ 5** : ในสมัยที่ประเทศไทยอยู่ในช่วงของยุคที่มีการล่าอาณานิคม เราได้เสียเอกราชทางการศาล เพราะต่างประเทศมองว่ากฎหมายของเรานั้นป่าเถื่อน ไม่มีความยุติธรรม ที่พี่บอกว่าป่าเถื่อนนั้นก็เพราะว่า บทลงโทษสมัยนั้นจะเน้นความรุนแรง ที่เรียกว่า “จารีตนครบาล” ซึ่งน่ากลัวมากๆ เช่น การมัดโยงไว้กลางแดด การเมียน การตบปาก และหนักที่สุดคือ การสับศีรษะ 3 เลียง ต่างชาติจึงไม่ยอมที่จะใช้กฎหมายนี้แน่ๆ หากมีชาวต่างชาติเป็นคดีความกับคนไทย ห้ามมิให้ขึ้นศาลไทย หรือแม้จะใช้กฎหมายของไทยเลย แต่ให้ไปขึ้นศาลของเขาแทน ซึ่งมันไม่เป็นธรรมมากๆ และรู้สึกเสียหน้าอย่างบอกไม่ถูก ดังนั้น คำถามจึงเกิดขึ้นว่า **เราจะทำยังไงดีละให้ชาวต่างชาติยอมรับ และเราไม่เสียเปรียบเขา?**

นี่คือประมวลกฎหมายที่ประกาศใช้ฉบับแรกของประเทศ “ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127” นั่นเอง

รัชกาลที่ 5 ทรงเปรียบเสมือนกับอัครวิญญูที่มีชาวของปวงชนชาวไทยก็ว่าได้ ท่านทรงคิดหาหนทางแก้เอาไว้อย่างยอดเยี่ยม และมองการณ์ไกล นั่นก็คือพระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิรูปกฎหมายอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้เราเสียเปรียบ และได้รับการยอมรับจากต่างชาติ โดยได้ตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายขึ้นมาทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ โดยกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (บิดาแห่งกฎหมายไทย) เป็นองค์ประธานของคณะกรรมการชุดนี้

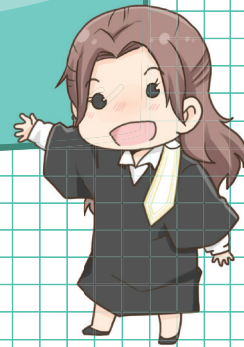
ในช่วงนั้น ได้เกิดทางแยกว่า ประเทศไทยควรเลือกใช้ระบบกฎหมายแบบไหนดีนะ เพราะว่าตอนนั้นมีให้เลือกอยู่สองระบบคือ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่มีประเทศฝรั่งเศส ฮอลันดาใช้ กับระบบกฎหมายจารีตประเพณีที่ประเทศอังกฤษใช้ แต่ท้ายที่สุดแล้วก็ได้เลือกระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เพราะว่ามีการจัดระบบระเบียบเป็นหมวดหมู่ โดยตราออกมาเป็นประมวลกฎหมาย ซึ่งมีความเหมาะสมกับกฎหมายไทยมากกว่า และเป็นระบบเดียวกับประเทศส่วนใหญ่ที่เราจะต้องเจรจาเพื่อขอยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต ให้เรากลับมามีเอกราชทางการศาลได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ประเทศของเราจึงเป็นประเทศที่ใช้ระบบลายลักษณ์อักษรที่เน้นการนำเอาประมวลกฎหมายที่บัญญัติขึ้นมาปรับใช้กับคดีเป็นหลัก ไม่ใช่จารีตประเพณีค่ะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระบิดาแห่งกฎหมายไทย

น้องๆ ทราบหรือไม่คะ ว่าทำไมรัชกาลที่ 1 ต้องทรงทำการชำระกฎหมายครั้งยิ่งใหญ่ ก็เพราะว่า..... ในสมัยนั้นได้มีคดีหนึ่งที่เกิดขึ้นชื่อว่า “คดีอ้าแดงป้อม” เป็นคดีฟ้องหย่าที่ดูเหมือนจะธรรมดาของชาวบ้าน แต่แฝงด้วยความไม่ธรรมดา ตรงที่ว่าคดีนี้ฝ่ายหญิงที่มีชื่อว่า “อ้าแดงป้อม” ได้ฟ้องหย่าสามีของตัวเอง ที่มีชื่อว่า “นายบุญศรี” (เป็นช่างเหล็กหลวง) แต่โดยปกติการจะฟ้องหย่าได้ แสดงว่าคุณสมรสที่ถูกฟ้องนั้นได้กระทำผิดเข้าเหตุตามกฎหมายอะไรบางอย่าง แต่คดีนี้กลับกลายเป็นว่าฝ่ายสามีไม่ได้กระทำความผิดใดๆ ทั้งสิ้น ฝ่ายที่ทำผิดคือตัวอ้าแดงป้อมเอง ที่ไปนอกใจสามีแล้วมาขอหย่าผลสุดท้ายคดีนี้จบลงที่ว่าผู้พิพากษาได้ตัดสินให้อ้าแดงป้อมสามารถหย่าได้ตามกฎหมายในสมัยนั้นที่ว่า “แม้ผู้ชายซึ่งเป็นสามีจะไม่มีความผิดหากหญิงผู้เป็นภรรยาขอหย่า ก็ให้ศาลพิพากษาให้หย่าขาดจากกันได้ตามกฎหมาย” (เนื้อความกฎหมายบัญญัติว่า “ชายหาผิดมิได้หญิงขอหย่า ท่านว่าเป็นหญิงหย่าชาย หย่าได้”) ซึ่งกฎหมายนี้เองที่ทำให้รัชกาลที่ 1 ได้ทรงมีพระดำริว่าไม่เป็นธรรม จึงโปรดให้มีกรชำระสะสางกฎหมายครั้งใหญ่นั้นเอง

พีแแปงชวนรู้

มารู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายกันก่อนดีกว่าค่ะ

ตำรวจ = เจ้าหน้าที่ป้องกัน
และปราบปรามเหล่าวายร้าย

พนักงานอัยการ = เจ้าหน้าที่
ผู้ส่งคดีขึ้นศาล และ
ให้ความช่วยเหลือคนที่ถูกรังแก

ผู้พิพากษา = กรรมการคอยชี้ขาด
ตัดสินว่าฝ่ายไหนถูกหรือผิด
และควรที่จะลงโทษคนทำผิดยังไง

ทนาย = ผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ
ทางด้านกฎหมายกับคนที่ต้องการเขา

